

**UKNF**

URZĄD  
KOMISJI  
NADZORU  
FINANSOWEGO

**Raport o stanie rynku emerytalnego  
w Polsce na koniec 2022 r.**

---

Warszawa, lipiec 2023 r.

## Wprowadzenie

---

Raport prezentuje informacje o produktach emerytalnych dostępnych w Polsce w ramach II i III filaru systemu emerytalnego na koniec 2022 r., tj. otwartych funduszach emerytalnych (OFE), pracowniczych programach emerytalnych (PPE), indywidualnych kontach emerytalnych (IKE), indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (IKZE) oraz pracowniczych planach kapitałowych (PPK).

W raporcie scharakteryzowano poszczególne produkty emerytalne uwzględniając ich specyfikę i rodzaj instytucji je prowadzących, a także zaprezentowano wybrane dane liczbowe dotyczące m.in. liczby uczestników, wpłat, wypłat, zwrotów, zgromadzonych na rachunkach aktywów, które obrazują rozwój tych produktów emerytalnych w latach 2021-2022. W końcowej części raportu przedstawiono dodatkowe informacje, specyficzne dla wybranych form produktów emerytalnych: w odniesieniu do PPE – rejestracje programów, składki podstawowe i dodatkowe, wykreślenia, w odniesieniu do PPK - składki podstawowe i dodatkowe, zwroty, w odniesieniu do IKE, IKZE – zwroty IKE, IKZE, PPK i transfery z IKE do/z PPE i z PPK.

## Spis treści

<b>1. Kształt systemu emerytalnego .....</b>	<b>4</b>
<b>2. Instytucje i produkty .....</b>	<b>5</b>
2.1 Przegląd instytucji finansowych oferujących produkty emerytalne ....	5
2.2 Rozwój produktów emerytalnych .....	5
2.2.1. PPE .....	6
2.2.2. IKE i IKZE .....	7
2.2.3. PPK .....	7
<b>3. Aktywa zgromadzone w systemie emerytalnym .....</b>	<b>7</b>
3.1 Aktywa w podziale na rodzaj produktu .....	7
3.2 Aktywa emerytalne w poszczególnych kategoriach instytucji .....	8
3.3 Średnia wartość rachunku uczestnika systemu emerytalnego .....	9
<b>4. Uczestnicy systemu emerytalnego .....</b>	<b>11</b>
4.1 Uczestnicy w podziale na rodzaj produktu .....	11
4.2 Uczestnicy w poszczególnych kategoriach instytucji .....	11
4.3 Wskaźnik aktywnych uczestników .....	12
<b>5. Wpłacone składki .....</b>	<b>13</b>
5.1 Składki według rodzaju instytucji i produktu .....	13
5.2 Średnia roczna wartość wpłat na uczestnika .....	15
<b>6. Wypłaty i umorzenia środków .....</b>	<b>16</b>
<b>7. Dodatkowe informacje o produktach systemu emerytalnego .....</b>	<b>19</b>
7.1 Liczba rejestracji PPE w 2022 r. ....	19
7.2 PPE według formy .....	19
7.3 Składki podstawowe i dodatkowe w PPE .....	20
7.4 Wykreślenia PPE .....	22
7.5 Składki podstawowe i dodatkowe w PPK .....	25
7.6 Zwroty z IKE, IKZE, PPK oraz transfery z/do IKE i PPE .....	26
<b>Podsumowanie .....</b>	<b>29</b>

## 1. Kształt systemu emerytalnego

---

Obecny system emerytalny składa się z trzech podstawowych części: powszechnego filaru repartycyjnego (I filar ZUS), powszechnego filaru kapitałowego (II filar, OFE od 1999 r.) oraz dodatkowych, dobrowolnych form oszczędności (III filar), jak pracownicze programy emerytalne (od 1999 r.), indywidualne konta emerytalne (od 2004 r.) i indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (od 2012 r.) oraz pracownicze plany kapitałowe (od 2019 r.).

Z dniem 1 lipca 2022 r. oraz 1 stycznia 2023 r. wprowadzono zmiany ustawy o pracowniczych programach emerytalnych. Do najistotniejszych zmian należą:

- 1) przeniesienie obowiązku sporządzania informacji rocznej dotyczącej realizacji PPE z pracodawcy prowadzącego PPE na podmioty zarządzające PPE;
- 2) doprecyzowanie regulacji dotyczących zasad zawieszenia składki podstawowej oraz ograniczenia wysokości składki podstawowej;
- 3) zniesienie fakultatywnego zakazu wnoszenia składki dodatkowej;
- 4) rozszerzenie oraz modyfikacja katalogu przesłanek likwidacji programu;
- 5) skrócenie okresu wypowiedzenia umowy zakładowej przez pracodawcę w przypadku podjęcia przez niego jednostronnej decyzji o rozwiązaniu umowy zakładowej;
- 6) ustanowienie maksymalnego terminu, w którym powinno nastąpić przeniesienie środków do nowego podmiotu zarządzającego, w przypadku zmiany formy PPE lub zarządzającego PPE.

Termin dostosowania do zmian wprowadzonych tą ustawą upływa 31 grudnia 2026 r.

Zmiany wprowadzone w dniu 1 stycznia 2023 r. polegają na wprowadzeniu możliwości finansowania składki dodatkowej z innych źródeł niż wynagrodzenie uczestnika PPE za okresy, w których uczestnik nie otrzymywał od pracodawcy wynagrodzenia.

Obowiązek dostosowania PPE do znowelizowanej ustawy o PPE wiąże się z koniecznością wprowadzenia zmian w umowach składających się na PPE prowadzony przez pracodawcę. Niezbędnym jest zawarcie aneksów do umowy zakładowej i umowy z instytucją finansową, modyfikujących ich postanowienia, a następnie rejestracja tych zmian przez UKNF.

**W polskim systemie emerytalnym istnieją produkty emerytalne, które funkcjonują od ponad 20 lat.**

## 2. Instytucje i produkty

### 2.1 Przegląd instytucji finansowych oferujących produkty emerytalne

Na rynku finansowym funkcjonuje szereg instytucji oferujących produkty emerytalne, wśród których występują zarówno podmioty oferujące różne rodzaje produktów emerytalnych (PTE, TFI, zakłady ubezpieczeń),

jak również podmioty specjalizujące się tylko w wybranych formach tych produktów (domy maklerskie, banki, pracownicze towarzystwa emerytalne).

**Tabela 1.** Produkty emerytalne oferowane przez poszczególne rodzaje instytucji finansowych na koniec 2022 r.

Instytucje	II filar (OFE)	PPE	IKE	IKZE	PPK
Powszechnie towarzystwa emerytalne	9	–	5	7	2
Pracownicze towarzystwa emerytalne	–	2	–	–	–
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	–	16	22	22	15
Domy maklerskie	–	–	8	7	–
Zakłady ubezpieczeń	–	9	14	9	1
Banki	–	–	14	3	–
<b>SUMA</b>	<b>9</b>	<b>27</b>	<b>63</b>	<b>48</b>	<b>18</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

### 2.2 Rozwój produktów emerytalnych

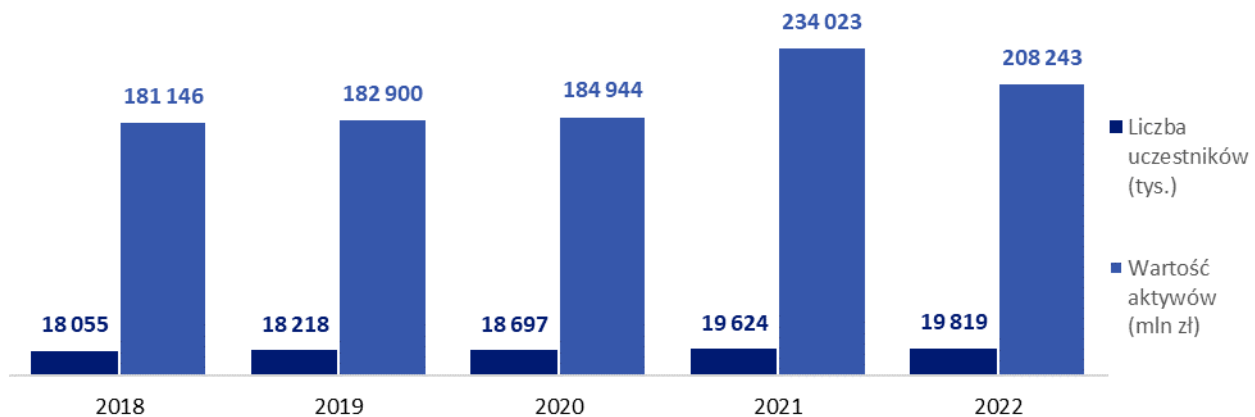
W trakcie 2022 r. liczba osób oszczędzających na cele emerytalne (za wyjątkiem OFE) i wartość zgromadzonych w tym systemie środków rosła.

Z uwagi na funkcjonujący od początku działalności OFE obowiązek przystępowania do OFE osób rozpoczynających działalność zarobkową, od 1999 r. do stycznia 2014 r. zgromadziły one największą liczbę członków i najwyższą kwotę aktywów. Z powodu

zmiany przepisów prawa – najpierw w 2011 r. a następnie w 2014 r. (odejście od wymogu obowiązkowej partycypacji obywateli w tym segmencie rynku) - liczba członków OFE systematycznie maleje. Na koniec 2022 r. funkcjonowało na rynku emerytalnym 10 OFE zarządzanych przez 9 PTE które posiadały łącznie 14,9 mln członków i 156,4 mld zł aktywów.

**W trakcie 2022 r. liczba osób oszczędzających na cele emerytalne (za wyjątkiem OFE) i wartość zgromadzonych w tym systemie środków rosła.**

**Wykres 1.** Liczba uczestników (w tys.) i aktywa systemu emerytalnego (w mln zł) w latach 2018-2022



Źródło: UKNF, obliczenia własne

**Tabela 2.** Podstawowe dane o produktach emerytalnych (stan na 31.12.2022 r.)

Produkt	Liczba instytucji zarządzających środkami	Wartość zgromadzonych aktywów (mln zł)	Liczba uczestników (tys.)
II filar (OFE)	9 ↓	156 378,4 ↓	14 890,9 ↓
PPE	27 ↓	19 129,7 ↑	652,2 ↑
IKE	63 ↓	14 117,4 ↑	800,1 ↑
IKZE	48 ♦	6 623,5 ↑	475,5 ↑
PPK	18 ↓	11 994,3 ↑	2 999,7 ↑

↑wzrost    ↓spadek    ♦ brak zmiany lub zmiana nieistotna

Źródło: UKNF, obliczenia własne

### 2.2.1. PPE

Podobnie jak w roku ubiegłym liczba nowo zarejestrowanych PPE wyniosła 28. Większość z programów zostało utworzonych w następstwie zmian organizacyjnych, jakie dotyczyły pracodawców (blisko 40% nowych PPE). W przypadku przejęcia części pracowników, którzy uczestniczyli w PPE prowadzonym przez dotychczasowego pracodawcę, nowy pracodawca zobowiązany jest zapewnić możliwość kontynuowania przez tych pracowników oszczędzania w PPE.

Liczba programów prowadzonych przez pracodawców w 2022 r. nominalnie zmniejszyła się o 2 w stosunku do roku ubiegłego (28 rejestracji PPE i 30 wykreśleń PPE).

Na koniec 2022 r. funkcjonowało 2 081 PPE, w których uczestniczyło 652,2 tys. osób, a zgromadzone środki osiągnęły wartość ponad 19 mld zł.

**W 2022 r. zarejestrowano 28 PPE oraz wykreślono 30 PPE.**

**Tabela 3. Rozwój PPE w latach 2021 – 2022**

Wyszczególnienie	2021	2022	Zmiana
Liczba PPE	2 083	2081	↓
Liczba pracodawców prowadzących PPE	2 335	2335	◆

↓ spadek    ◆ brak zmiany lub zmiana nieistotna

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

### 2.2.2. IKE i IKZE

Na koniec 2022 r. funkcjonowało 800,1 tys. IKE, na których zgromadzono aktywa o wartości 14,1 mld zł, podczas gdy na 475,5 tys. IKZE zgromadzono aktywa o wartości 6,6 mld

zł. Różnica pomiędzy wartością zgromadzonych środków w tych produktach wynika m.in. z okoliczności, że IKE rozpoczęły funkcjonowanie o 8 lat wcześniej (2004 r.) niż IKZE (w 2012 r.).

**W IKE i IKZE na koniec 2022 r. funkcjonowało 1,3 mln rachunków.**

### 2.2.3. PPK

Obowiązek wdrażania PPK przez podmioty zatrudniające został wprowadzony od dnia 1 lipca 2019 r., a termin przystąpienia do systemu uzależniony został od liczby osób zatrudnionych oraz podzielony na IV etapy. W 2020 r. do systemu PPK przystąpiły podmioty zatrudniające co najmniej 50 osób (II etap) oraz co najmniej 20 osób (III etap). Ostatni etap wdrażania PPK rozpoczął się 1 stycznia

2021 r., kiedy tym systemem objęto jednostki wchodzące w skład sektora finansów publicznych i pozostałe podmioty nieobjęte wcześniej tym systemem.

Na koniec 2022 r. liczba uczestników PPK wyniosła 3 mln osób, a wartość zgromadzonych aktywów w PPK 12 mld zł.

**W PPK na koniec 2022 r. uczestniczyło 3 mln osób.**

## 3. Aktywa zgromadzone w systemie emerytalnym

### 3.1 Aktywa w podziale na rodzaj produktu

Na koniec 2022 r. wartość aktywów zgromadzonych w systemie emerytalnym spadła do 208,2 mld zł (w 2021 r. 234 mld zł), z uwagi na spadek wartości zgromadzonych aktywów w OFE, w porównaniu do 2021 r. o 31,6 mld zł. To efekt dokonywanych umorzeń środków przekazywanych przez OFE do ZUS w ramach tzw. suwaka

bezpieczeństwa, który polega na tym, że w okresie 10 lat poprzedzających osiągnięcie przez członka OFE wieku emerytalnego, zgromadzony przez niego kapitał w OFE jest umarzony i przekazywany sukcesywnie do ZUS. Szczegółowa analiza wpływu umorzeń

**Na koniec 2022 r. w systemie emerytalnym zgromadzono aktywa o wartości 208 mld zł.**

rzeń na wielkość aktywów w OFE została przedstawiona w dalszej części raportu (rozdział 6).

Łączny wzrost wartości aktywów zgromadzonych w PPE, IKE, IKZE oraz

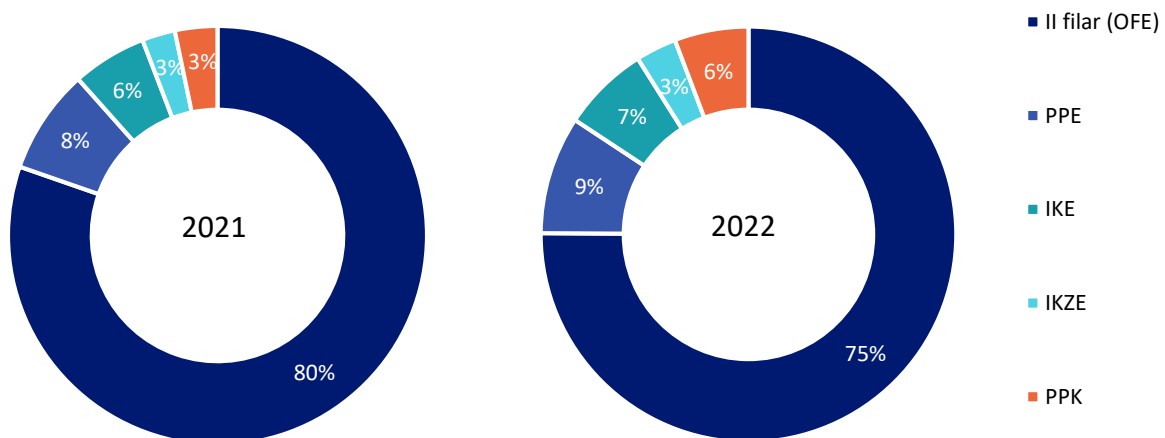
PPK wyniósł 5,8 mld zł (w 2021 r. 9,7 mld zł).

**Tabela 4.** Wartość zgromadzonych aktywów na koniec lat 2021 – 2022 (mln zł)

Produkt	2021	2022	Zmiana
II filar (OFE)	187 985,1	156 378,4	-16,8%
PPE	18 929,3	19 129,7	1,1%
IKE	13 466,2	14 117,4	4,8%
IKZE	5 976,8	6 623,5	10,8%
PPK	7 665,9	11 994,3	56,5%
<b>SUMA</b>	<b>234 023,3</b>	<b>208 243,3</b>	<b>-11,0%</b>

Źródło: UKNF, obliczenia własne

**Wykres 2.** Udział produktów mierzony wielkością aktywów w systemie emerytalnym na koniec lat 2021 - 2022



Źródło: UKNF, obliczenia własne

Porównanie udziału poszczególnych produktów emerytalnych pod względem zgromadzonych aktywów na koniec 2022 r. i koniec 2021 r. wskazuje

na wzrost udziału aktywów PPK (prawie o 3 p.p.) oraz IKE i PPE (po 1 p.p.) oraz obniżenie udziału aktywów OFE (o 5 p.p.).

### 3.2 Aktywa emerytalne w poszczególnych kategoriach instytucji

Na koniec 2022 r. największa wartość aktywów zgromadzonych w systemie emerytalnym była zarządzana przez

PTE (aktywa o wartości 159,1 mld zł, 76% udział w rynku). Na drugim miej-



scu znalazły się TFI zarządzające w ramach systemu emerytalnego funduszami inwestycyjnymi (PPK, IKE, IKZE, PPE) o wartości 31,5 mld zł (12% udział).

Z uwagi na dokonywane w przeszłości likwidacje PFE i przenoszenie zgromadzonych tam aktywów do innych

form PPE (głównie funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI), pracownicze fundusze emerytalne są najmniej popularną formą gromadzenia oszczędności emerytalnych. W tym segmencie rynku emerytalnego zgromadzono na koniec 2022 r. aktywa o wartości 1,9 mld zł (udział w rynku poniżej 1%).

**W aktywach emerytalnych największy udział miały PTE zarządzające funduszami emerytalnymi.**

**Tabela 5.** Wartość zgromadzonych aktywów według rodzaju instytucji i produktu na koniec 2022 r. (mln zł)

Instytucje	II filar (OFE)	PPE	IKE	IKZE	PPK	Udział w rynku
Powszechnie towarzystwa emerytalne	156 378,4	-	183,0	1 038,3	1 526,8	76,4%
Pracownicze towarzystwa emerytalne	-	1 935,0	-	-	-	0,9%
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	-	14 073,7	4 094,7	3 030,0	10 342,4	15,2%
Domy maklerskie	-	-	4 492,6	974,1	-	2,6%
Zakłady ubezpieczeń	-	3 121,0	2 725,8	1 113,2	125,1	3,4%
Banki	-	-	2 621,4	467,9	-	1,5%
<b>SUMA</b>	<b>156 378,4</b>	<b>19 129,7</b>	<b>14 117,5</b>	<b>6 623,5</b>	<b>11 994,3</b>	<b>100,0%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

### 3.3 Średnia wartość rachunku uczestnika systemu emerytalnego<sup>1</sup>

Najwyższą średnią wartość środków na cele emerytalne na koniec 2022 r. zgromadził przeciętnie uczestnik PPE (29,3 tys. zł), a najniższą uczestnik PPK (4 tys. zł). Wskazana powyżej kolejność, od najwyższej wartości średniej w PPE do najniższej wartości przeciętnego rachunku w PPK, jest pochodną długości funkcjonowania poszczególnych produktów emerytalnych, które powstały odpowiednio w 1999 r. (PPE), 2004 r. (IKE), 2012 r. (IKZE) i 2019 r. (PPK).

W porównaniu do 2021 r. średnia wartość aktywów przypadających na statystycznego uczestnika zwiększyła się:

- o 33% w przypadku PPK (wzrost o 1 tys. zł),
- o 6% w przypadku IKZE (wzrost o 0,9 tys. zł),
- o 4% w przypadku IKE (wzrost o 0,7 tys. zł),

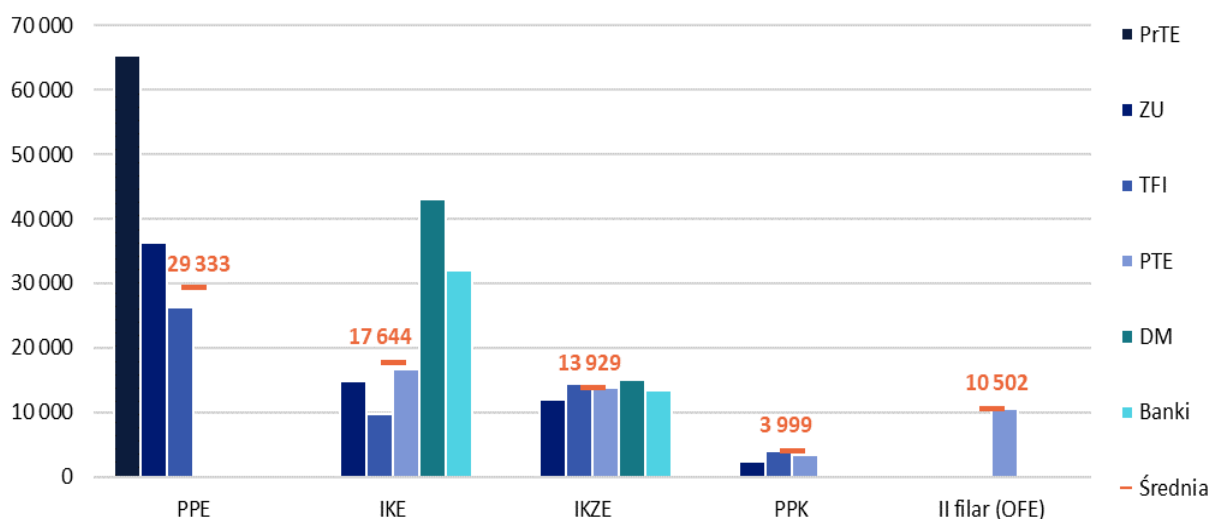
natomiast zmniejszyła się:

- o 15% w przypadku OFE (spadek o 1,9 tys. zł),
- o 1% w przypadku PPE (spadek o 0,2 tys. zł).

**Najwyższą średnią wartość rachunku uczestnika odnotowują najdłużej funkcjonujące - PPE.**

<sup>1</sup> Średnia wyliczona jako iloraz wartości środków na koniec roku oraz liczby uczestników na koniec roku.

**Wykres 3.** Średnia wartość środków na rachunku uczestnika na koniec 2022 r. (zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

W przypadku PPE najwyższą średnią wartość środków na rachunku uczestnika odnotowano w PPE w formie pracowniczego funduszu emerytalnego (65,3 tys. zł). Powyższe ma związek z faktem, że pracodawcy prowadzący PPE w tej formie to głównie firmy z branży energetycznej i telekomunikacyjnej o znacznym potencjale finansowym umożliwiającym finansowanie składek zarówno przez pracodawców, jak i pracowników w maksymalnej wysokości.

W przypadku IKE najwyższą statystycznie wartość rachunku na koniec 2022 r. mieli oszczędzający w podmiotach prowadzących działalność maklerską (43,1 tys. zł), gdzie dokonywane są najwyższe przeciętnie wpłaty. Najniższą średnią wartość rachunku odnotowano w funduszach

inwestycyjnych (9,7 tys. zł), co ma związek z najwyższą koncentracją liczby uczestników IKE w TFI (53%).

W większości instytucji prowadzących IKZE oszczędzający zgromadzili przeciętnie od 13 do 15 tys. zł. Wyjątkiem były zakłady ubezpieczeń z najniższą średnią wartością rachunku IKZE (11,9 tys. zł).

W PPK, które rozpoczęły działalność w II połowie 2019 r. przeciętna wartość rachunku uczestnika na koniec 2022 r. wyniosła 4 tys. zł i była najwyższa w specjalistycznych funduszach inwestycyjnych w ramach PPK zarządzanych przez TFI (4,1 tys. zł). Zdecydowanie niższe średnie kwoty w ramach PPK zgromadzono w zakładzie ubezpieczeń - 2,4 tys. zł.

**Najwyższą przeciętnie wartość rachunku posiadali uczestnicy PPE w formie pracowniczego funduszu emerytalnego – 65 tys. zł**

## 4. Uczestnicy systemu emerytalnego

### 4.1 Uczestnicy w podziale na rodzaj produktu

Systemem emerytalnym w Polsce na koniec 2022 r. objętych zostało 19,8 mln osób, z czego 75% stanowili członkowie OFE. Warty odnotowania

jest dynamiczny wzrost oszczędzających w ramach PPK, który był efektem wdrożenia tego programu u kolejnych grup pracodawców w 2021 r.

**Na koniec 2022 r. dobrowolnym systemem emerytalnym objętych było 19,8 mln osób.**

**Tabela 6.** Liczba uczestników na koniec lat 2021 – 2022 (tys. osób)

Produkt	2021	2022	Zmiana
II filar (OFE)	15 176	14 891	-1,9%
PPE	641	652	1,7%
IKE	796	800	0,5%
IKZE	463	476	2,8%
PPK	2 548	3 000	17,7%
<b>SUMA</b>	<b>19 624</b>	<b>19 819</b>	<b>1,0%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Na koniec 2022 r. w PPE uczestniczyło 652,2 tys. osób. W stosunku do roku ubiegłego, w 2022 r. przybyło 10,8 tys. uczestników (więcej o 1,1 tys. osób niż w roku poprzednim).

Liczba oszczędzających na IKE, jak i oszczędzających na IKZE zwiększyła

się w 2022 r. odpowiednio o 3,7 tys. i 12,9 tys. osób.

W trzecim roku funkcjonowania PPK nastąpił kolejny wzrost liczby uczestników. Na koniec 2022 r. w PPK uczestniczyło 3 mln osób, tj. o 0,5 mln osób więcej niż w 2021 r.

### 4.2 Uczestnicy w poszczególnych kategoriach instytucji

Na koniec 2022 r. największy udział w liczbie uczestników systemu emerytalnego w Polsce stanowili członkowie funduszy emerytalnych zarządzanych przez PTE (15,4 mln osób), gdzie poza OFE (14,9 mln osób), najwyższą liczbę stanowili uczestnicy PPK w dobrowolnych funduszach emerytalnych zdefiniowanej daty: 0,4 mln osób. TFI swoim zakresem działalności w systemie emerytalnym objęły 3,7 mln osób, z których najwięcej stanowili uczestnicy PPK: 2,5 mln osób.

Na trzecim miejscu pod względem liczby oszczędzających na cele emerytalne znalazły się zakłady ubezpieczeń z liczbą 413,1 tys. osób, przy czym najwięcej z nich to oszczędzający na IKE: 182,7 tys. osób. Pozostałe instytucje: banki, podmioty prowadzące działalność maklerską i pracownicze towarzystwa emerytalne zarządzały aktywami produktów emerytalnych zgromadzonymi na rachunkach 315,3 tys. osób.

**Największy udział w liczbie uczestników stanowili członkowie funduszy emerytalnych zarządzanych przez PTE – 78%.**

**Tabela 7.** Liczba uczestników wg instytucji i produktu na koniec 2022 r. (tys. osób)

Instytucje	II filar (OFE)	PPE	IKE	IKZE	PPK	Ogółem	Udział w rynku
Powszechne towarzystwa emerytalne	14 890,9	-	10,9	74,5	433,6	15 409,8	77,8%
Pracownicze towarzystwa emerytalne	-	29,6	-	-	0,0	29,6	0,1%
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	-	536,8	420,4	208,3	2 514,8	3 680,2	18,6%
Domy maklerskie	-	-	104,1	64,5	-	168,7	0,8%
Zakłady ubezpieczeń	-	85,8	182,7	93,3	51,3	413,1	2,1%
Banki	-	-	82,0	35,0	-	117,0	0,6%
<b>SUMA</b>	<b>14 890,9</b>	<b>652,2</b>	<b>800,1</b>	<b>475,6</b>	<b>2 999,7</b>	<b>19 818,4</b>	<b>100,0%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

### 4.3 Wskaźnik aktywnych uczestników

Wskaźnik aktywnych uczestników w poszczególnych produktach emerytalnych wyznaczono jako stosunek

liczby uczestników, których rachunki zostały w danym roku zasilone wpłatami oraz ogólnej liczby uczestników.

**Tabela 8.** Aktywni uczestnicy według instytucji i produktu w 2022 r. (tys. osób)

Instytucje	II filar (OFE)	PPE	IKE	IKZE	PPK	Suma
Powszechne towarzystwa emerytalne	2 517,6	-	6,3	47,6	347,1	2 918,5
Pracownicze towarzystwa emerytalne	-	12,2	0,0	-	-	12,2
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	-	414,9	185,6	140,9	1 857,3	2 598,7
Domy maklerskie	-	-	73,6	47,3	-	120,9
Zakłady ubezpieczeń	-	66,1	97,8	54,5	34,1	252,5
Banki	-	-	70,6	20,8	-	91,4
<b>SUMA</b>	<b>2 517,6</b>	<b>493,2</b>	<b>433,9</b>	<b>311,1</b>	<b>2 238,5</b>	<b>5 994,2</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Z uwagi na specyfikę PPE, czyli obojętne zasilanie wpłatami przez podmiot zatrudniający, najwyższy wskaźnik aktywnych uczestników na koniec 2022 r. zanotowano w PPE (76%). Pozostałe 24% stanowili uczestnicy bierni, czyli osoby, które dobrowolnie wystąpiły z programu lub zmieniły pracodawcę i pozostawiły środki w

programie prowadzonym przez dotychczasowego pracodawcę.

Wskaźnik uczestnictwa w pracowniczych programach emerytalnych, wyznaczony jako stosunek liczby uczestników, na rzecz których wnoszone są składki oraz liczby osób zatrudnionych u pracodawców prowadzących PPE, na koniec 2022 r. wyniósł 62%.

W 2022 r., drugi rok z rzędu, nastąpiło zmniejszenie liczby aktywnych uczestników PPE - o 28,5 tys. osób. Spadek ten odnotowano we wszystkich formach PPE - największy w formie funduszy inwestycyjnych (o 23,6 tys. osób). Jednocześnie nastąpił dalszy wzrost liczby uczestników PPE, którzy posiadają środki w progra-

mach, ale nie są już za te osoby odprowadzane składki. Liczba takich osób na koniec 2022 r. wyniosła 159 tys. (wzrost o 33% w skali roku).

W przypadku osób objętych PPK (forma zbliżona do PPE), wskaźnik aktywnych uczestników na koniec 2022 r. wyniósł blisko 75%.

**Z uwagi na specyfikę produktów najwyższe wskaźniki aktywnych uczestników notuje się w PPE i PPK, odpowiednio: 76% i 75%.**

**Tabela 9.** Wskaźnik aktywnych uczestników w 2022 r.

Instytucje	II filar (OFE)	PPE	IKE	IKZE	PPK
Powszechnie towarzystwa emerytalne	16,9%	-	57,3%	64,0%	80,0%
Pracownicze towarzystwa emerytalne	-	41,2%	-	-	-
Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	-	77,3%	44,2%	67,6%	73,9%
Domy maklerskie	-	-	70,7%	73,3%	-
Zakłady ubezpieczeń	-	77,1%	53,5%	58,4%	66,5%
Banki	-	-	86,1%	59,5%	-
<b>Ogółem</b>	<b>16,9%</b>	<b>75,6%</b>	<b>54,2%</b>	<b>65,4%</b>	<b>74,6%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Najwyższy udział liczby rachunków zasilanych w 2022 r. wpłatami w stosunku do liczby rachunków funkcjonujących, w przypadku IKE zanotowano w bankach (86%), a w przypadku IKZE w podmiotach prowadzą-

cych działalność maklerską (73%). Natomiast najniższy udział aktywnych rachunków IKE wystąpił w towarzystwach funduszy inwestycyjnych (44%), a w IKZE w zakładach ubezpieczeń (58%).

## 5. Wpłacone składki

### 5.1 Składki według rodzaju instytucji i produktu

W 2022 r. do systemu emerytalnego wpłynęło 15,9 mld zł składek, o 1,8 mld zł więcej niż w 2021 r. Największą

wartość wpłat składek odnotowano w PPK (5,3 mld zł), a najmniejszą w IKZE (1,4 mld zł).

**W 2022 r. do systemu emerytalnego wpłynęło 15,9 mld zł składek.**

**Tabela 10.** Wartość składek według rodzaju produktu na koniec lat 2021-2022 (mln zł)

Produkt	2021	2022	Zmiana
II filar (OFE)	3 654,3	3 959,2	8,3%
PPE	2 533,1	2 809,1	10,9%

Produkt	2021	2022	Zmiana
IKE	2 235,5	2 367,3	5,9%
IKZE	1 457,0	1 446,3	-0,7%
PPK	4 275,4	5 326,3	24,6%
<b>SUMA</b>	<b>14 155,3</b>	<b>15 908,2</b>	<b>12,4%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Wzrost składek odprowadzonych do PPE nastąpił we wszystkich formach PPE. Najwyższy wzrost, w porównaniu do 2021 r., nastąpił w formie umowy z funduszem inwestycyjnym (o 243,8 mln zł), następnie w formie ubezpieczeniowej (o 23,1 mln zł), natomiast w formie pracowniczego funduszu emerytalnego o 9,1 mln zł.

W 2022 r. oszczędzający na IKE wpłacili 2,4 mld zł składek – o 0,2 mld zł więcej niż w 2021 r. i najwięcej w okresie ostatnich 5 lat. Najwyższych wpłat dokonali oszczędzający na IKE w podmiotach prowadzących działalność maklerską (937,4 mln zł), a najniższych oszczędzający w DFE zarządzanych przez PTE (34,1 mln zł).

W przypadku IKZE kwota składek wyniosła 1,4 mld zł (o 11 mln zł mniej niż

w 2021 r.). Po raz pierwszy w okresie ostatnich 5 lat wpłacone składki do IKZE były niższe niż w poprzednim roku. Najwyższych zasilień rachunków dokonali oszczędzający na IKZE w funduszach inwestycyjnych (626,6 mln zł), a najniższych oszczędzający w bankach (100,3 mln zł).

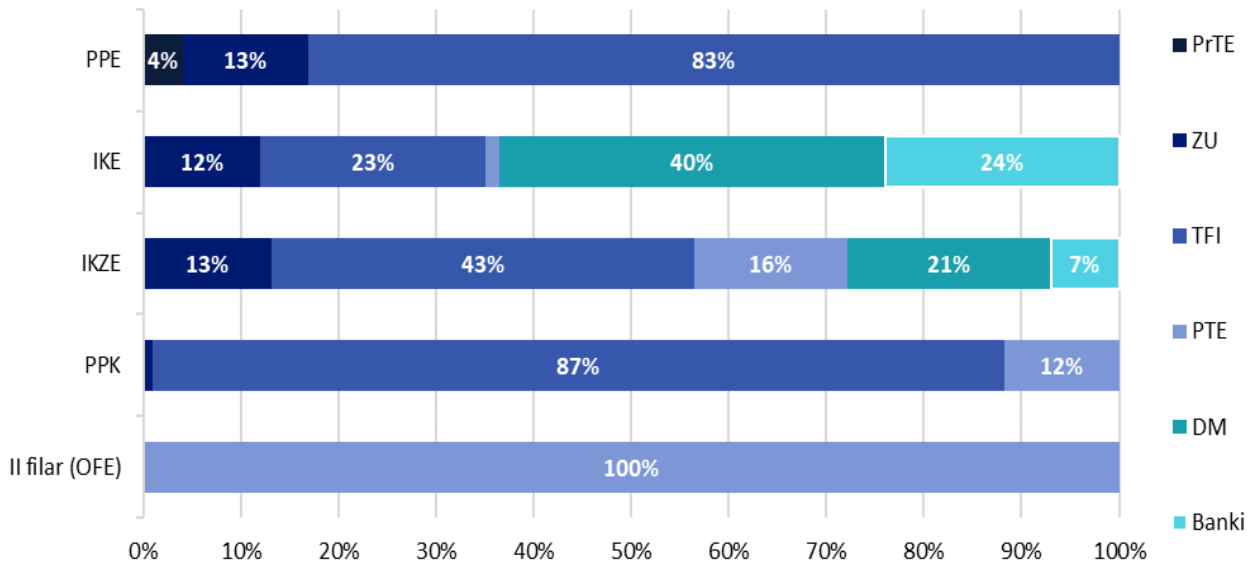
Rachunki w PPK zostały zasilone wpłatami w wysokości 5,3 mld zł, z czego:

- 4,7 mld zł (87%) wpłynęło do specjalistycznych funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI,
- 622,3 mln zł do funduszy zdefiniowanej daty zarządzanych przez PTE,
- 51,2 mln zł do ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w zakładzie ubezpieczeń.

**W PPE nastąpił wzrost odprowadzanych składek we wszystkich formach.**

**W 2022 r. najwięcej składek wpłynęło do PPK.**

**Wykres 4.** Udział instytucji mierzony wartością składek wpłaconych do poszczególnych kategorii produktów emerytalnych w 2022 r.



Źródło: UKNF, obliczenia własne

## 5.2 Średnia roczna wartość wpłat na uczestnika<sup>2</sup>

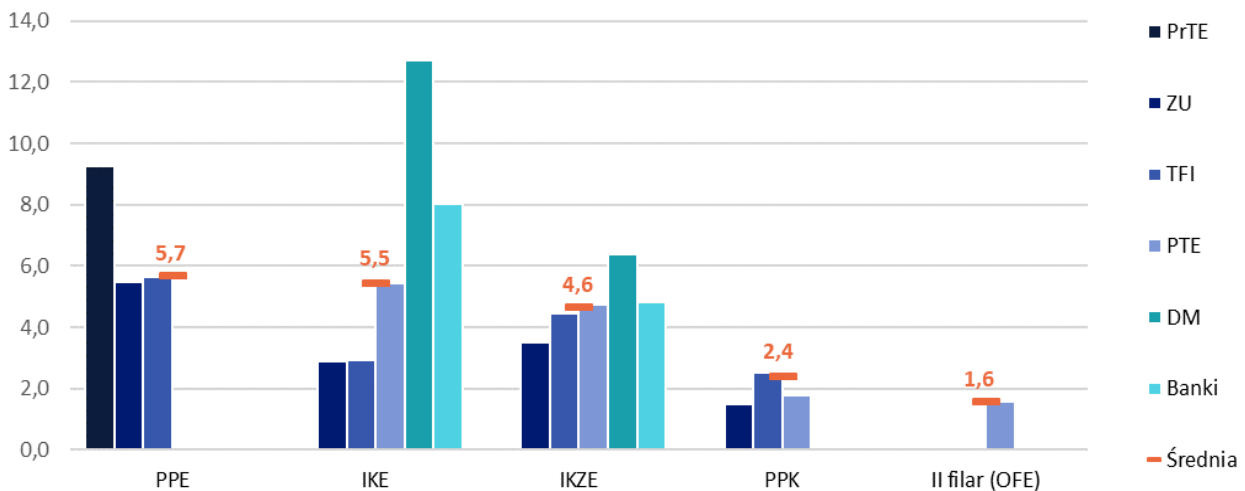
Najwyższe średnie wartości wpłat w 2022 r. odnotowano na kontach uczestników PPE oraz uczestników IKE. W przekroju instytucjonalnym widoczne jest duże zróżnicowanie wysokości przeciętnej wpłaty – najwyższe średnie roczne wpłaty odnotowano w podmiotach prowadzących

działalność maklerską (12,7 tys. zł) w ramach IKE oraz w pracowniczych towarzystwach emerytalnych w ramach PPE w formie pracowniczego funduszu emerytalnego (9,3 tys. zł). Najniższych statystycznie wpłat dokonywano w IKE, IKZE, jak i PPK prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń.

**Najwyższą średnią wartość wpłat w 2022 r. odnotowano na koncie uczestnika PPE - 5,7 tys. zł.**

<sup>2</sup> Średnia wyznaczona jako iloraz wartości odprowadzonych składek na koniec roku oraz liczby uczestników czynnych/aktywnych na koniec roku.

**Wykres 5.** Średnia roczna wartość wpłat w 2022 r. (tys. zł)



Źródło: UKNF, obliczenia własne

## 6. Wypłaty i umorzenia środków

W 2022 r. wycofano z rachunków oszczędzających na cele emerytalne środki o łącznej wartości 8,7 mld zł, tj. o 0,2 mld zł mniej niż 2021 r.

Wśród produktów emerytalnych najwyższą dynamikę wzrostu wypłacanych kwot zanotowano w PPK. W 2022 r. uczestnicy PPK wypłacili prawie dwukrotnie więcej zgromadzonych środków niż w roku 2021 r. Powodem wzrostu wypłacanych kwot w

PPK jest nie tylko rozwój tej formy oszczędzania na emeryturę oraz wzrost wartości aktywów i wpłacanych składek, lecz również upowszechnienie wśród uczestników PPK wiedzy o możliwości realizacji wypłaty zgromadzonych środków w PPK nie tylko po osiągnięciu wieku emerytalnego, lecz w każdym momencie aktywnego uczestnictwa w PPK, wielokrotnie, bez konieczności rezygnacji z PPK.

**W 2022 r. wycofano z rachunków oszczędzających na cele emerytalne środki o wartości 8,7 mld zł.**

**Tabela 11.** Wartość wypłat i umorzeń\* środków w latach 2021-2022 (mln zł)

Produkt	2021	2022	Zmiana
II filar (OFE)	7 325,6	7 132,6	-2,6%
PPE	659,5	769,3	16,7%
IKE	425,2	631,7	48,6%
IKZE	59,0	134,0	127,3%
PPK	8,1	23,3	186,6%
<b>SUMA</b>	<b>8 477,4</b>	<b>8 690,9</b>	<b>2,5%</b>

\*) w przypadku OFE umorzenia środków, w tym m.in. „suwak”

Źródło: UKNF, obliczenia własne

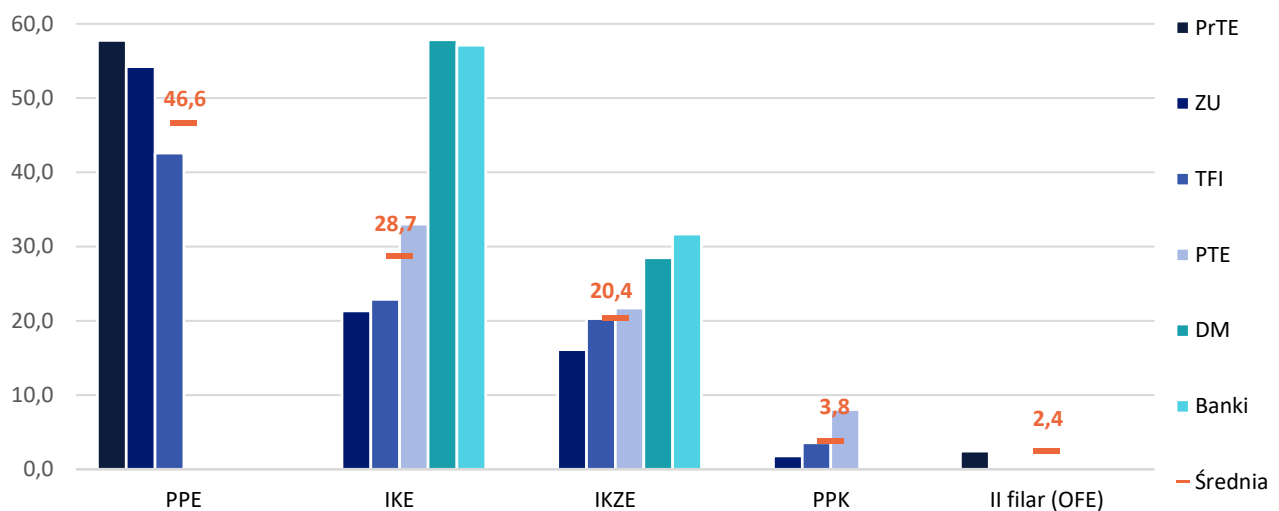


W 2022 r. wartość środków wypłaconych z PPE wyniosła 769,3 mln zł i była blisko 110 mln zł wyższa niż w roku poprzednim. Tendencja wzrostowa w analizowanym okresie dotyczyła wszystkich form PPE i wyniosła w przypadku PPE prowadzonych w

formie ubezpieczeniowej 18%, w PPE prowadzonych w formie z funduszem inwestycyjnym 17%, w formie umowy z pracowniczym funduszem emerytalnym 7%.

**Najwyższą średnią wypłatę zrealizowano w 2022 r. w domach maklerskich prowadzących IKE.**

**Wykres 6.** Średnia roczna wypłata/umorzenie na uczestnika w 2022 r. według produktu (tys. zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Środki z rachunków prowadzonych w ramach pracowniczych programów emerytalnych wypłaciło 16,5 tys. osób. Statystycznie osoba dokonująca wypłaty z PPE otrzymała 46,6 tys. zł (wzrost o 29% w skali roku). Średnia wypłata z PPE w formie pracowniczego funduszu emerytalnego wyniosła 57,8 tys. zł (spadek o 5%). W programach ubezpieczeniowych wypłata wyniosła średnio 54,2 tys. zł (wzrost o 20%), natomiast w programach, w których środkami zarządzają fundusze inwestycyjne – 42,6 tys. zł (wzrost o 36%).

Relacja kwot przekazywanych do ZUS przez poszczególne OFE do wielkości ich aktywów jest zróżnicowana, ze

W 2022 r. w ramach „suwaka bezpieczeństwa” OFE przekazały do ZUS środki o wartości 7,1 mld zł, czyli 4,6% wartości swoich aktywów netto na koniec 2022 r. (w 2021r. udział ten wyniósł odpowiednio 3,9%). Największy procentowy udział „suwaka bezpieczeństwa” w stosunku do wartości aktywów netto OFE wystąpił w 2018 r., kiedy wartość umorzonych środków stanowiła 5,1% wartości aktywów netto. W ramach suwaka, tzn. od początku jego istnienia do końca 2021 r. OFE przekazały do ZUS kwotę przekraczającą 45 mld zł.

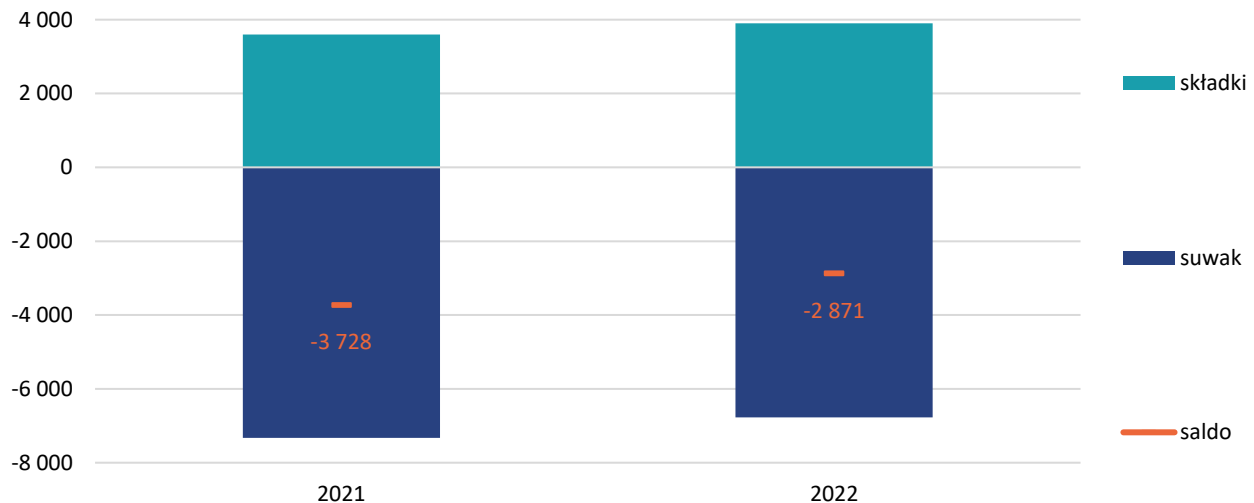
względu na niejednorodną strukturę wiekową członków poszczególnych funduszy.

**W ramach „suwaka bezpieczeństwa” OFE przekazały do ZUS 4,6% swoich aktywów netto.**

Żadne OFE nie odnotowało dodatniego salda rozliczeń z ZUS - kwota przekazanych składek do OFE była

niższa od wielkości środków umorzonych w ramach tzw. suwaka przez poszczególne OFE.

**Wykres 7.** Składki przekazane do OFE i kwota suwaka z OFE w latach 2021 – 2022 (mln zł)



**Źródło:** OFE, obliczenia własne

Do instytucji finansowych zarządzających produktami emerytalnymi z jednej strony wpływają środki, które zasilają rachunki uczestników systemu emerytalnego, a z drugiej strony dokonywane są wypłaty środków, zwroty z powodu rezygnacji lub transfery do innych form produktów emerytalnych, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

W 2022 r. ujemną kwotę salda aktywów (wpływy minus wypływy środków) wykazały OFE. W przypadku pozostałych produktów emerytalnych, tj. PPE, IKE, IKZE oraz PPK, saldo przepływów było dodatnie, czyli wartość kwot zasilających rachunki była wyższa od wartości kwot zmniejszających stan środków zgromadzonych w PPE, IKE, IKZE i PPK.

**Najwyższą średnią wypłatę zrealizowano w 2022 r. w pracowniczych funduszach emerytalnych.**

**Tabela 12.** Saldo netto aktywów według rodzaju produktu na koniec 2022 r. (mln zł)

Produkt	Różnica między wpływami a wypływami środków	Roczna zmiana wartości aktywów w stosunku do 2021 r.	Saldo netto
II filar (OFE)	-3 173	-31 607	-28 433
PPE	1 862	200	-1 662
IKE	966	651	-315
IKZE	1 160	647	-514
PPK	4 740	4 328	-412
<b>SUMA</b>	<b>5 555</b>	<b>-25 780</b>	<b>-31 335</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

## 7. Dodatkowe informacje o produktach systemu emerytalnego

### 7.1 Liczba rejestracji PPE w 2022 r.

Rok 2022 charakteryzował się niewielkim zainteresowaniem pracodawców w zakresie tworzenia nowych PPE. Blisko 40% nowoutworzonych PPE w 2022 r. miało związek z koniecznością realizacji obowiązku prowadzenia PPE w związku z dokonanymi fuzjami, przejęciami pracowników u poszczególnych pracodawców. W takiej sytuacji nowy pracodawca (przejmujący część pracowników) jest zobowiązany do utworzenia programu dla osób, które były objęte programem u dotychczasowego pracodawcy (na warunkach tożsamyh z dotychczasowymi). W 2022 r. utworzono 28 pracowniczych programów emerytalnych. Wszystkie zaewidencjonowane w 2022 r. programy realizowane są w formie umowy z funduszem inwestycyjnym.

W 2021 r. zarejestrowano 28 programów emerytalnych w formie umowy z funduszem inwestycyjnym (TFI) oraz 2 programy emerytalne w formie umowy z ubezpieczycielem (ZU).

**Wykres 8.** Liczba nowych wpisów PPE w podziale na formy w latach 2021 – 2022



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

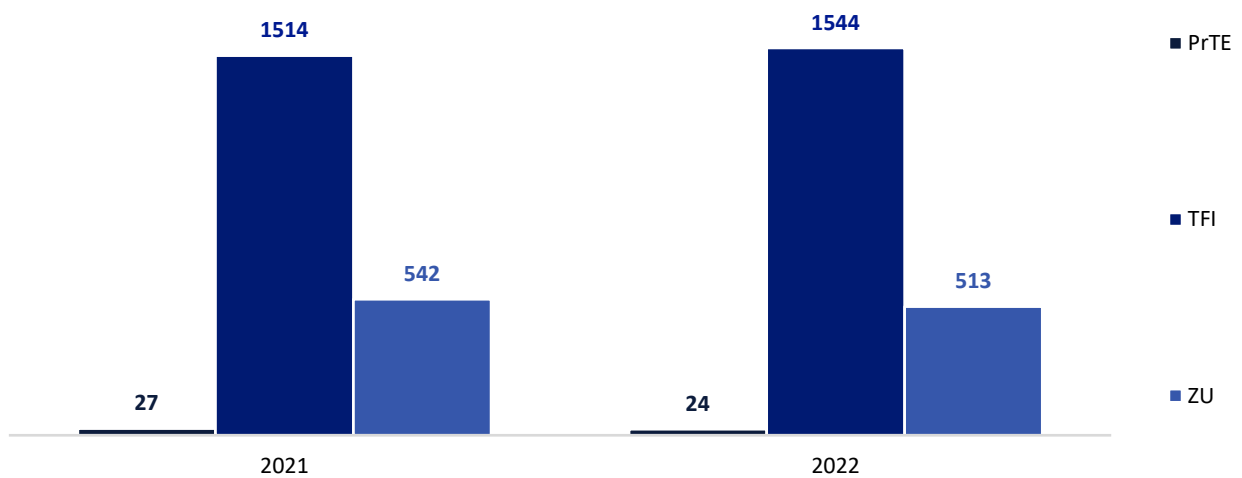
### 7.2 PPE według formy

Formy produktów emerytalnych charakteryzują się odmiennymi możliwościami oraz wyróżniającymi je cechami szczególnymi, do których należą czysto inwestycyjny walor produktu, czy funkcja oszczędnościowo – ubezpieczeniowa polegająca na wypłacie dwóch rodzajów świadczeń, tj.

świadczenia ubezpieczeniowego oraz świadczenia emerytalnego.

W przypadku PPE, w 2022 r. obserwuje się utrzymanie trendu dotyczącego przewagi liczebności programów prowadzonych w formie umowy z funduszem inwestycyjnym nad innymi formami PPE.

**Wykres 9.** Liczba PPE w podziale na formę organizacyjną w latach 2021 – 2022



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

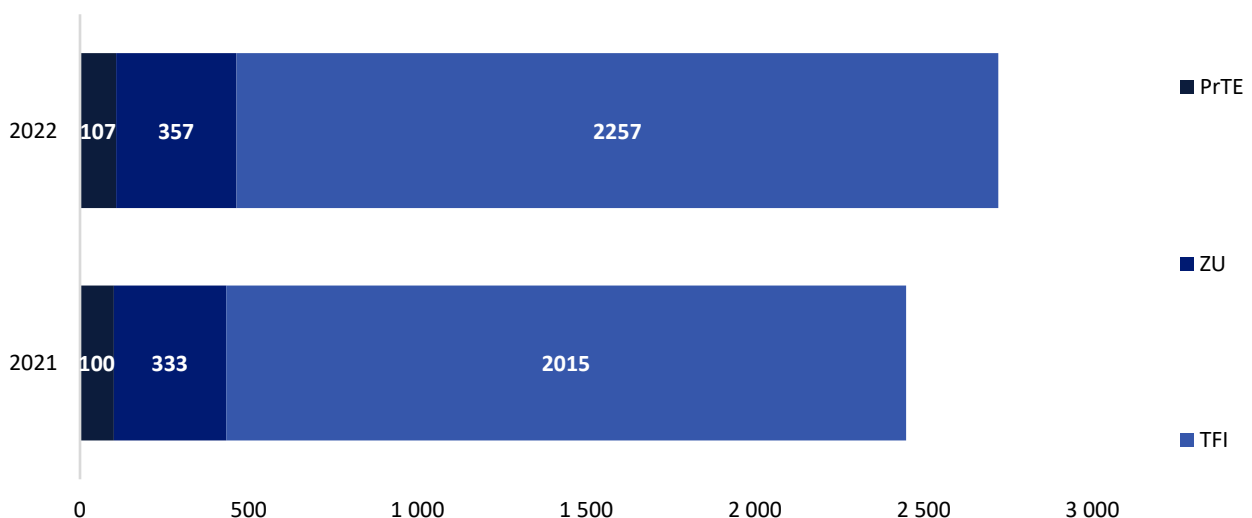
### 7.3 Składki podstawowe i dodatkowe w PPE

Na koniec 2022 r. wartość wpłaconych przez pracodawców prowadzących PPE składek podstawowych wyniosła 2,7 mld zł. W porównaniu do roku ubiegłego, do PPE wpłacono o 273 mln zł więcej składek podstawowych (przyrost o 11%). Wzrost kwot

odprowadzanych do programów zaobserwowano we wszystkich formach PPE. Największy przyrost odnotowano w PPE w formie z funduszem inwestycyjnym (12%). W pozostałych formach PPE przyrost wyniósł 7% w porównaniu do roku poprzedniego.

**Do PPE pracodawcy wpłacili 2,7 mld zł tytułem składki podstawowej.**

**Wykres 10.** Składki podstawowe w latach 2021 – 2022 (mln zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

W 2022 r. konto statystycznego uczestnika PPE zostało zasilone kwotą 5,3 tys. zł (tytułem składki podstawowej). Na podwyższenie średniej rocznej składki podstawowej miał

wpływ wzrost kwot odprowadzonych składek podstawowych przy jednoczesnym spadku liczby uczestników czynnych (podobnie jak w roku ubiegłym).

**Tabela 13.** Średnia roczna składka podstawowa w latach 2021 – 2022 (zł)<sup>3</sup>

	2021	2022	Zmiana
Średnia roczna składka podstawowa na uczestnika	4 656	5 364	15%

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Roczna wartość składek dodatkowych wniesionych w 2022 r., czyli składek opłacanych indywidualnie przez uczestników PPE, wyniosła 87 mln zł. W porównaniu z rokiem ubiegłym wartość ta zwiększyła się o 3,1 mln zł. Największy wzrost kwot odprowadzonych do programów dotyczył PPE w formie pracowniczego funduszu emerytalnego (wzrost o 2 mln

zł w skali roku). W PPE z funduszem inwestycyjnym wzrost wpłacanych kwot był marginalny (2% w porównaniu do roku ubiegłego). W PPE prowadzonych w formie ubezpieczeniowej odnotowano natomiast spadek wpłaconych kwot składek dodatkowych na poziomie 10%.

**Średnia roczna składka podstawowa w 2022 r. wzrosła o 15%.**

**Tabela 14.** Średnia roczna składka dodatkowa w latach 2021 – 2022 (zł)<sup>4</sup>

	2021	2022	Zmiana
Średnia roczna składka dodatkowa na uczestnika	1 322	1 341	1%

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Statystyczny uczestnik PPE w 2022 r. przeznaczył z własnych środków 134 zł na dodatkowe wpłaty do PPE (składka dodatkowa). Średnia roczna wartość odprowadzonych składek

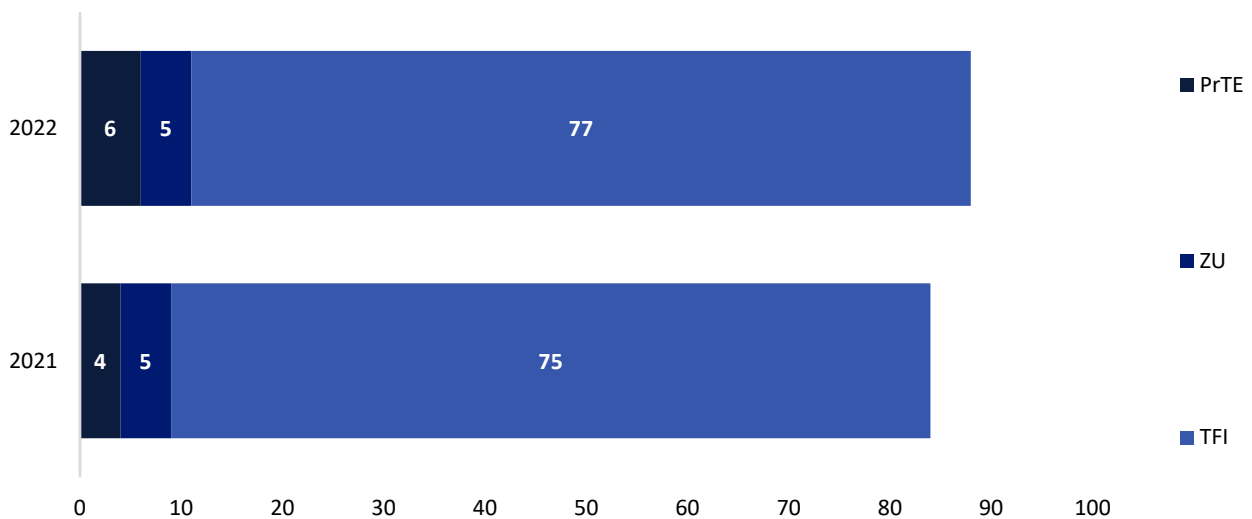
dodatkowych wyznaczona w przeliczeniu jedynie na osoby opłacające składkę dodatkową (nie zaś na wszystkich uczestników PPE) wyniosła natomiast 1341 zł.

**Statystyczny uczestnik PPE w 2022 r. przeznaczył z własnych środków 134 zł na dodatkowe wpłaty do PPE.**

<sup>3</sup> Średnia wyliczona jako iloraz wartości sumy składek podstawowych odprowadzonych w ramach PPE w danym roku i średniej liczby uczestników, na rzecz których pracodawca odprowadzał składki podstawowe z początku i końca danego roku.

<sup>4</sup> Średnia wyliczona jako iloraz wartości sumy składek dodatkowych odprowadzonych w ramach PPE w danym roku i średniej liczby uczestników wnoszących składki dodatkowe z początku i końca danego roku.

**Wykres 11.** Składki dodatkowe w latach 2021 – 2022 (mln zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Suma składek podstawowych odprowadzonych w 2022 r. przez pracodawców na rzecz uczestników stanowiła 97% łącznej kwoty składek odprowadzonych na rachunki uczestników w omawianym okresie. Zaledwie 3% składek, jakie trafiło w 2022 r. na rachunki uczestników PPE, pochodziło natomiast z dobrowolnych wpłat pracowników dokonywanych tytułem składki dodatkowej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, suma składek dodatkowych wniesionych przez uczestnika PPE do jednego programu w ciągu roku kalendarzowego nie może przekroczyć kwoty odpowiadającej 4,5-krotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok. W 2022 r. była to kwota 26,6 tys. zł.

**Liczba uczestników w programach wykreślonych w 2022 r. wyniosła 0,5 tys. osób.**

#### 7.4 Wykreślenia PPE

W 2022 r. zlikwidowano ogółem 30 PPE (w roku poprzednim było to 57 programów), w tym 12 programów w formie ubezpieczeniowej, 15 programów w formie z funduszem inwestycyjnym oraz 3 programy w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

Liczba uczestników w programach wykreślonych w 2022 r. wyniosła 0,5

tys. osób (uwzględniono tu osoby dokonujące w 2022 r. wypłat transferowych na IKE oraz osoby, które posiadały jeszcze środki w zlikwidowanych programach według stanu na koniec 2021 r.). Liczba ta stanowiła 15% liczby uczestników w PPE utworzonych w 2022 r. - w konsekwencji przyrost uczestnictwa netto w PPE<sup>5</sup> wyniósł 2,5 tys. osób.

<sup>5</sup> Przyrost netto wyznaczony jako różnica między liczbą uczestników w programach utworzonych w 2021 r. a liczbą uczestników w programach wykreślonych w 2021 r.

Podobnie jak w roku ubiegłym niewielka utrata uczestników jest konsekwencją m.in. wykreśleń programów z przyczyn tzw. technicznych. Do tej grupy zalicza się zdarzenia, które formalnie wiążą się z koniecznością przeprowadzenia likwidacji programu, jednakże likwidacja ta nie prowadzi bezpośrednio do trwałej utraty uczestników i środków zgromadzonych w programie. Podstawową okolicznością, która prowadzi do formalnej likwidacji PPE, lecz nie powoduje realnego odpływu uczestników z systemu PPE są zmiany organizacyjne, jakie dotyczą pracodawców prowadzących programy (fuzje i przejęcia, likwidacja lub wydzielenie oddziałów posiadających status pracodawców). Ich efektem jest przejściowe realizowanie przez podmiot przejmujący dwóch lub więcej programów. Pracodawca znajdujący się w takiej sytuacji, ma obowiązek w maksymalnym terminie 3 lat, licząc od dnia przejścia innego pracodawcy realizującego

program, dokonać ujednoczenia prowadzonych programów. W konsekwencji programy prowadzone przez przejętych bądź zlikwidowanych (w przypadku oddziałów) pracodawców, ulegają wykreśleniu z rejestru PPE. Pracownicy tych pracodawców nadal są objęci PPE, z tym jednakże zastrzeżeniem, że jest on prowadzony przez następcę prawnego dotychczasowego pracodawcy. Tego typu wykreślenia stanowiły w 2022 r. 23% ogólnej liczby wykreślonych PPE.

Niska liczba uczestników w programach wykreślonych w 2022 r. jest również rezultatem wykreśleń programów dokonywanych z urzędu, w sytuacji gdy zostało zakończone postępowanie likwidacyjne lub upadłościowe pracodawcy prowadzącego PPE, a podmiot obowiązany do złożenia wniosku o wydanie decyzji o wykreśleniu programu z rejestru nie złożył takiego wniosku. Tego typu wykreślenia stanowiły w 2022 r. kolejne 23% ogólnej liczby wykreślonych PPE.

**Przyrost netto liczby uczestników PPE w 2022 r. wyniósł 2,5 tys. osób.**

**Tabela 15.** Przyrost uczestników PPE netto na koniec lat 2021 - 2022

Wyszczególnienie	2021	2022
Liczba uczestników w utworzonych PPE	1 178	2 962
Liczba uczestników w wykreślonych PPE	422	450
Przyrost liczby uczestników netto	756	2 512

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

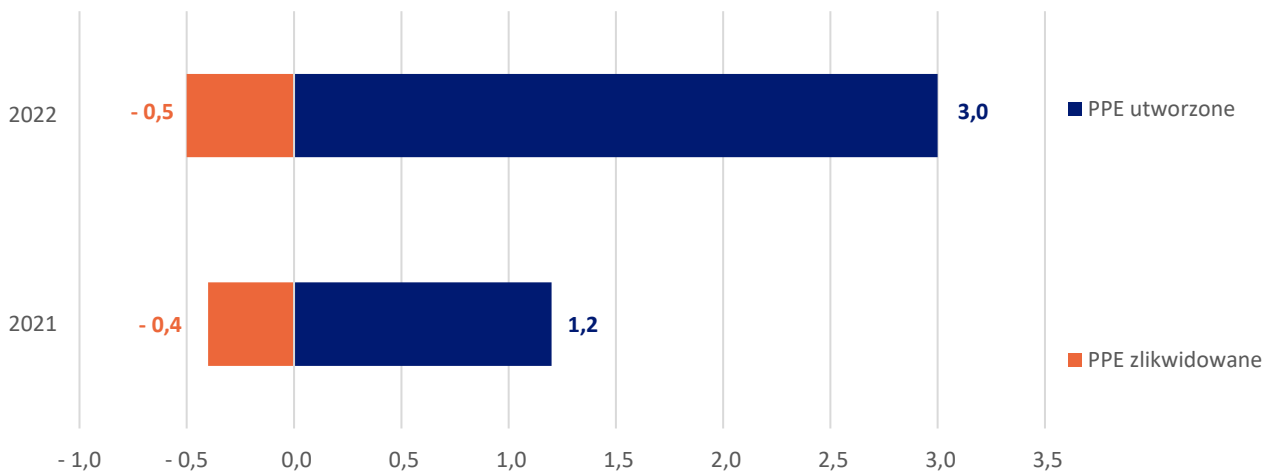
Średnia liczba uczestników w podmiotach, które w 2022 r. utworzyły PPE wyniosła 106 osób. Dla porównania w roku 2021 było to 39 osób. Wzrost średniej liczby uczestników w nowoutworzonych PPE wynika z rejestracji PPE przez podmioty o poten-

cjalnie dużej skali uczestnictwa pracowników w PPE (w jednym z nowych programów liczba uczestników wyniosła blisko 2 tys. osób). Część podmiotów dokonała rejestracji w ostatnich miesiącach roku i w tych programach proces przyjmowania pracowników do PPE albo nie rozpoczął się

**Średnia liczba uczestników w podmiotach, które w 2022 r. utworzyły PPE wyniosła 106 osób.**

do końca grudnia 2022 r., albo też nie uległ jeszcze zakończeniu.

**Wykres 12.** Liczba uczestników w programach utworzonych i zlikwidowanych w latach 2021 – 2022 (tys. osób)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Porównanie wartości aktywów zgromadzonych w programach zarejestrowanych w 2022 r. z aktywami programów zlikwidowanych w 2022 r. (a dokładnie z kwotami wypłaconymi tytułem wypłat transferowych na IKE z programów zlikwidowanych i środkami, które jeszcze w tych programach pozostały prowadzi do wniosku, że kwoty wpływające do programów rejestrowanych w znaczący sposób przewyższyły ubytek aktywów spowodowany likwidacją programów (odmiennie niż w roku poprzednim).

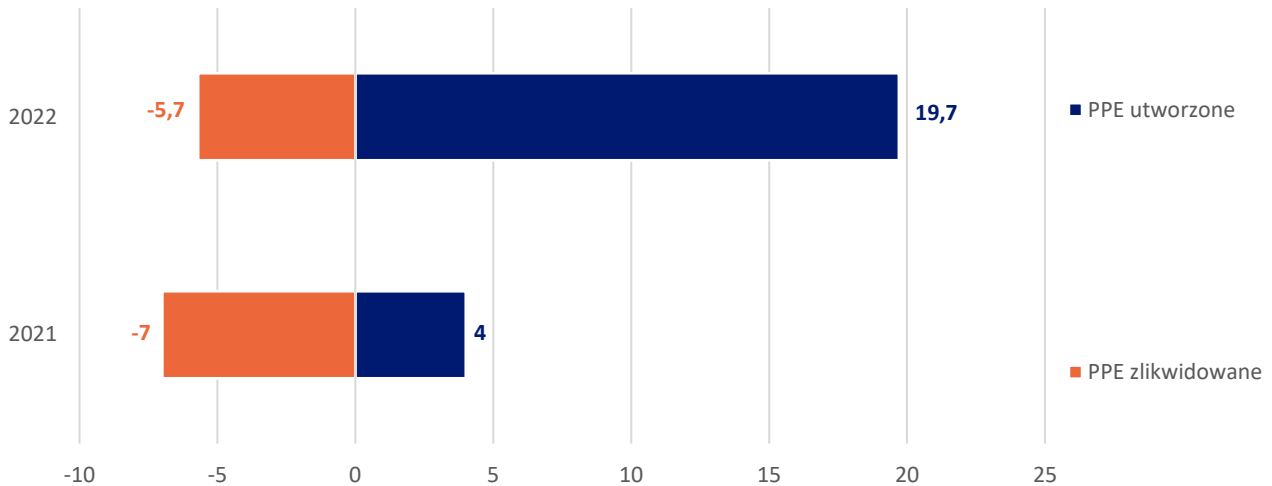
Według stanu na koniec 2022 r. wartość aktywów zgromadzonych w programach utworzonych w 2022 r. wyniosła 19,7 mln zł. Środki zgromadzone w programach zlikwidowanych wyniosły natomiast 5,7 mln zł.

Powyższe wynika m.in. ze znacząco wyższej wartości aktywów wniesionych do programów zarejestrowanych w 2022 r., co ma związek z rejestracją PPE przez podmioty znaczące, o dużej liczbie pracowników, w konsekwencji o potencjalnie dużej liczbie uczestników PPE.

**Różnica między aktywami programów utworzonych w 2022 r. oraz aktywami programów zlikwidowanych w 2022 r. wyniosła +14 mln zł.**



**Wykres 13.** Wartość aktywów w programach utworzonych i zlikwidowanych w latach 2021 – 2022 (mln zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

### 7.5 Składki podstawowe i dodatkowe w PPK

Zgromadzone na rachunkach uczestników PPK środki obejmują wpłaty z kilku źródeł:

- wpłaty powitalne – wpłata w kwocie 250 zł jednorazowo zasilająca rachunek uczestnika PPK,
- dopłaty roczne – dopłaty coroczne z tytułu uczestnictwa w PPK w kwocie 240 zł,
- składki podstawowe i dodatkowe do PPK wpłacane przez podmiot zatrudniający,
- składki podstawowe i dodatkowe wpłacane przez uczestnika PPK.

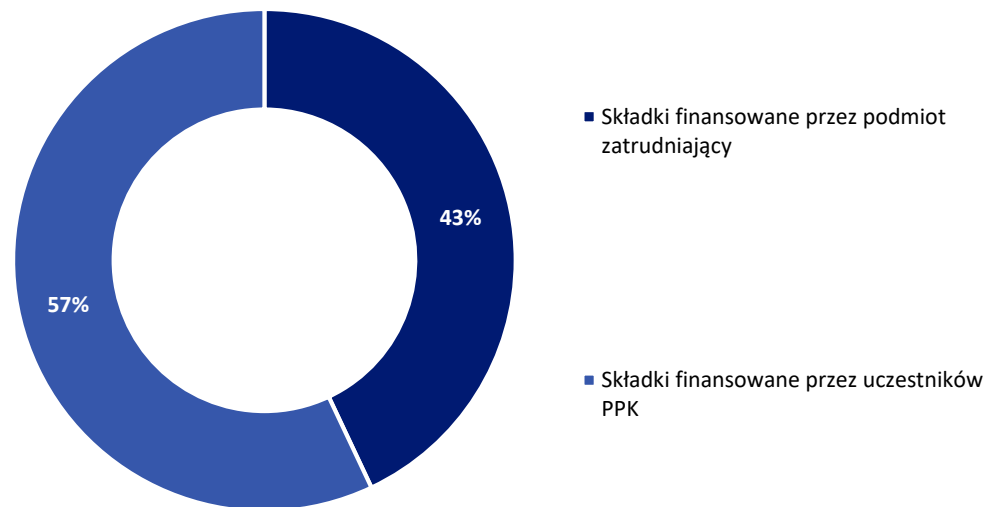
**Zgromadzone na rachunkach uczestników PPK środki obejmują wpłaty z kilku źródeł.**

**Tabela 16.** Wpłaty do PPK według rodzaju składki i sposobu finansowania w latach 2021-2022 (mln zł)

Składki do PPK	2021	2022	Udział
Wpłaty podstawowe, w tym:	4 203,2	5 220,0	98,0%
- finansowane przez uczestników PPK	2 400,6	2 981,9	56,0%
- finansowane przez podmiot zatrudniający	1 802,6	2 238,0	42,0%
Wpłaty dodatkowe, w tym:	72,1	106,3	2,0%
- finansowane przez uczestników PPK	31,4	42,1	0,8%
- finansowane przez podmiot zatrudniający	40,7	64,2	1,2%
<b>Suma</b>	<b>4 275,4</b>	<b>5 326,3</b>	<b>100,0%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

**Wykres 14.** Udział składek w PPK według sposobu finansowania w 2022 r.



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

W 2022 r. do PPK wpłacono składki podstawowe w kwocie 5,2 mld zł (w 2021 r. 4,2 mld zł) i dodatkowe w kwocie 106,3 mln zł (w 2021 r. 72,1 mln zł). Najwyższych przeciętnie wpłat na rachunki PPK dokonali uczestnicy PPK w ramach zarówno

składki podstawowej, jak i dodatkowej, co świadczy o wzroście świadomości emerytalnej osób przystępujących do PPK, czyli konieczności zabezpieczenia materialnego po uzyskaniu uprawnień emerytalnych.

**Najwyższych przeciętnie wpłat na rachunki PPK dokonali uczestnicy PPK w ramach składki dodatkowej.**

**Tabela 17.** Średnia roczna składka podstawowa i dodatkowa w PPK w latach 2021 - 2022. (zł)

Wyszczególnienie	2021	2022	Zmiana
Średnia roczna składka podstawowa finansowana przez podmiot zatrudniający	854	1 000	17,1%
Średnia roczna składka dodatkowa finansowana przez podmiot zatrudniający	1 022	1 392	36,2%
Średnia roczna składka podstawowa finansowana przez uczestnika PPK	1 137	1 332	17,1%
Średnia roczna składka dodatkowa finansowana przez uczestnika PPK	1 558	2 025	30,0%

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

## 7.6 Zwroty z IKE, IKZE, PPK oraz transfery z/do IKE i PPE

Instytucje finansowe prowadzące IKE zrealizowały w 2022 r. 56,5 tys. dyspozycji dotyczących zwrotu całości środków zgromadzonych na IKE o

wartości 609,8 mln zł. Oznacza to zarówno wzrost liczby zwrotów o 19,5 tys., jak i wzrost wartości zwróconych aktywów IKE w skali roku w ujęciu zregulowanym o 218,4 mln zł.

W związku z realizacją dyspozycji całkowitego jednorazowego zwrotu środków, najwięcej IKE, w podziale na rodzaj instytucji, zamknięto w funduszach inwestycyjnych zarządzanych przez TFI (40,3 tys. kont), a wartość

zwrotów na poziomie zagregowanym wyniosła 373,8 mln zł. Najwyższą przeciętną kwotę zwrotu otrzymali rezygnujący z IKE w bankach (20 tys. zł), a najniższą w funduszach inwestycyjnych (9,3 tys. zł).

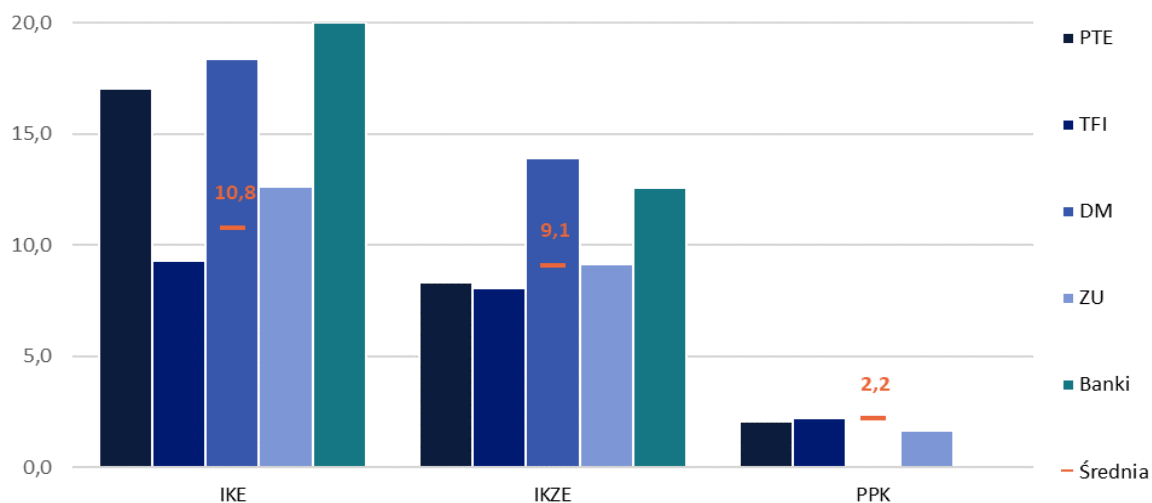
**W 2022 r. zwrócono oszczędzającym na IKE, IKZE oraz PPK łącznie 1,3 mld zł w wyniku realizacji ich dyspozycji.**

**Tabela 18.** Zwroty z IKE, IKZE i PPK w latach 2021-2022 (mln zł)

Produkt	2021	2022	Zmiana
IKE	391,4	609,8	55,8%
IKZE	75,0	154,2	105,6%
PPK	242,9	562,9	131,7%
<b>SUMA</b>	<b>709,3</b>	<b>1 326,9</b>	<b>87,1%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

**Wykres 15.** Przeciętny zwrot z IKE, IKZE i PPK w 2022 r. wg instytucji finansowych (tys. zł)



**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

Posiadacze IKE mogą zlecać instytucjom finansowym prowadzącym IKE dokonanie częściowych zwrotów środków zgromadzonych na rachunkach IKE. W 2022 r. na częściowe zwroty zdecydowało się 12,5 tys. osób (o 2,5 tys. więcej osób niż w 2021 r.). Wartość tych zwrotów wyniosła 125,3 mln zł, o 38,1 mln zł więcej niż w 2021 r.

W 2022 r. zrealizowano 17 tys. dyspozycji zwrotu środków z IKZE (o 6,3 tys. więcej niż w 2021 r.), a zwrócone kwoty z tego tytułu w kwocie 154,2 mln zł były wyższe o 79 mln zł od kwoty zwrotów w 2021 r. Najwięcej dyspozycji zwrotu środków z IKZE zrealizowanych zostało w funduszach inwestycyjnych, a ich wartość wyniosła 67,3 mln zł.

**W 2022 r. najwyższy przeciętny zwrot został zrealizowany przez oszczędzającego na IKE w bankach.**

Instytucje finansowe zaraportowały w 2022 r. 257,4 tys. dyspozycji zwrotu środków zgromadzonych w PPK, jednakże brak jest informacji jaki udział w tej liczbie stanowiły dyspozycje złożone na wniosek uczestnika, a jaki na wniosek innych uprawnionych osób wskazanych w przepisach ustawy o PPK. Realizacja tych dyspozycji przez instytucje zarządzające PPK skutkowałą wypłatą środków z PPK w kwocie 562,9 mln zł.

Poza zwrotami, możliwe są ponadto transfery środków zgromadzonych na rachunkach IKE, IKZE oraz PPK.

Dane otrzymane z instytucji finansowych prowadzących IKE pokazują, że wyższa jest wartość przenoszonych środków z PPE na IKE, niż przenoszonych z IKE na PPE, czyli następuje dodatni transfer środków na IKE. Na ko-

niec 2022 r. 10,4 tys. osób zdecydowało się na przeniesienie na IKE zgromadzonych na PPE środków o wartości 168,9 mln zł oraz 20 osób, które złożyły dyspozycję przeniesienia środków z IKE do PPE o wartości 0,4 mln zł. Warto podkreślić, że w przypadku PPE przeniesienie środków do IKE to jedyna możliwość do dalszego oszczędzania środków na cele emerytalne dla uczestnika PPE, którego zatrudnienie u pracodawcy prowadzącego PPE ustało, a u nowego pracodawcy nie funkcjonuje PPE. Oczywiście zgromadzone środki w PPE u danego pracodawcy pozostają, jeśli uczestnik nie złoży dyspozycji transferu środków do innego PPE lub na IKE, jednak nie będą one zasilane wpłatami, a uczestnik staje się uczestnikiem biernym, którego rachunek w PPE przestaje być zasilany wpłatami.

**Wyższa jest wartość przenoszonych środków z PPE na IKE, niż z IKE na PPE. W przypadku PPK w 2022 r. dokonano 13,5 tys. wypłat transferowych o wartości 62,7 mln zł.**

**Tabela 19.** Transfery IKE do/z PPE i z PPK w latach 2021 - 2022 (tys. zł)

Transfery	2021	2022	Zmiana
do PPE	656	431	-34,3%
z PPE	162 430	168 875	4,0%
z PPK	55 931	31 061	-44,5%
<b>Saldo</b>	<b>217 705</b>	<b>199 505</b>	<b>-8,4%</b>

**Źródło:** UKNF, obliczenia własne

W przypadku PPK w 2022 r. dokonano 13,5 tys. wszystkich wypłat transferowych (do innych instytucji prowadzących PPK i na IKE) o wartości 62,7 mln zł (w 2021 r. 6,6 tys. o wartości 21,3 mln zł), z czego 7 wypłat transferowych zostało zrealizowanych na IKE (w

2021 r. 4 wypłaty), a ich wartość wyniosła 31 tys. zł.

Ponadto z danych pozyskanych od PFR wynika, że w 2022 r. z PPK został zrealizowany jeden transfer środków do PPE o wartości 2 tys. zł.

## Podsumowanie

W 2022 r. we wszystkich produktach emerytalnych, z wyjątkiem OFE, nastąpił wzrost liczby uczestników oraz wzrost wartości zgromadzonych aktywów. Jednocześnie odnotowano wzrost wartości odprowadzonych składek we wszystkich produktach emerytalnych, z wyjątkiem IKZE.

Na koniec 2022 r. systemem emerytalnym w Polsce w ramach II i III filaru było objętych 19,8 mln osób, o 0,2 mln osób więcej niż na koniec 2021 r. Uczestnicy II i III filaru systemu emerytalnego na koniec 2022 r. zgromadzili na rachunkach aktywa o wartości 208,2 mld zł, tj. o 25,8 mld zł mniej niż na koniec poprzedniego roku.

OFE nadal posiadają największy udział w segmencie produktów emerytalnych w Polsce (75%). Wartość aktywów OFE w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. spadła o 17% i wyniosła ponad 156 mld zł, głównie na skutek niekorzystnej koniunktury na rynku finansowym.

Rok 2022 był pierwszym rokiem w którym PPK funkcjonowały po zakończeniu procesu ich wdrażania. Aktywa PPK wzrosły o ponad 50% w stosunku do 2021 r. i wyniosły na koniec 2022 r. prawie 12 mld zł.

Jednocześnie KNF wydała w 2022 r. decyzję o usunięciu BPS TFI S.A. z ewidencji PPK, co skutkowało przejściem przez wyznaczoną instytucję finansową – PFR TFI S.A. zarządzania funduszem BPS Emerytura PPK Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Następnie z uwagi na zarządzanie przez PFR TFI S.A. dwoma specjalistycznymi funduszami inwestycyjnymi otwartymi w ramach których wydzielono subfundusze tej samej zdefiniowanej daty, KNF na wniosek PFR TFI S.A. po raz pierwszy wydała decyzje udzielające zgody na połączenia wewnętrzne subfunduszy tej samej zdefiniowanej daty zarządzanych przez PFR TFI S.A.

W związku z utworzeniem programu PPK (lata 2019-2020) nastąpił znaczny wzrost liczby tworzonych PPE wśród pracodawców. W tym okresie utworzono łącznie 964 PPE. W kolejnych latach (2021-2022) nastąpiło wyraźne wyhamowanie liczby tworzonych PPE, która wyniosła odpowiednio 30 (2021 r.) 28 PPE (2022 r.).

W przypadku IKE oraz IKZE w 2022 r. zwiększyła się, w stosunku do roku poprzedniego zarówno liczba osób oszczędzających w tej formie na cele emerytalne, jak i wartość aktywów zgromadzonych na tych rachunkach.

**Rok 2022 r. był pierwszym rokiem, w którym PPK funkcjonowały po zakończeniu procesu ich wdrażania.**